
Thorvald Stoltenberg (Indlæg)

Først av alt vil jeg takke for så mange innlegg. Det er ganske inspirerende å sitte og høre et Nordisk råd-møte med så mange viktige innlegg om Nordens felles sikkerhetsutfordringer. Jeg skal ikke svare hver enkelt, for det var mye som ikke var direkte spørsmål, men kommentarer. Jeg skal oppsummere og gjennom oppsummeringen forhåpentligvis gi svar på de viktigste spørsmålene.

La meg aller først nevne kommisjonen. Det som har fått meg til å gå inn for en kommisjon, er følgende: Jeg føler at hvert enkelt nordisk land er helt klar over hvilke utfordringer og farer vi står overfor i tiden framover, men jeg føler ikke at det er noen som helt ut bruker Norden og samarbeidet i Norden for det det er verdt. Jeg gjentar: Det er ikke for å finne en erstatning for EU og NATO, men det er for å gjøre en bedre jobb i EU og NATO. Jeg snakket med en av våre tidligere forsvarssjefer i Norge og han fortalte at da han i militærkomiteen i NATO hadde lagt fram tanken om tettere samarbeid i Norden når det gjaldt utenriks- og sikkerhetspolitikken, hadde det vært begeistring – de sa at det må jo bety at de nordiske NATO-medlemmene vil bli bedre i stand til å ivareta sine forpliktelser og ivareta sine nasjonale interesser. Det må gjelde enten man er med i NATO eller EU, eller hvor det måtte være, at vi gjennom samarbeid bedre kan ivareta et lite lands interesser.

Jeg er glad for, og det var flere som nevnte det her, at selv når vi samarbeider, er vi 25 millioner mennesker. Det er ikke noen stormakt, så jeg tror ingen behøver å frykte oss, bortsett fra Monaco, eller noe sånt. Det er ingen skrekkvisjoner at Norden samarbeider. Jeg er helt trygg på at Norden skal greie den vanskelige håndteringen, som flere av dere har vært

inne på, og gjøre det bedre gjennom nordisk samarbeid i utenriks- og sikkerhetspolitikken, uten å trappe opp og være med i noen utfordringer som betyr at vi trapper opp. Det er simpelthen den enkle ting at dess mindre et land er, dess mer utenrikspolitikk trenger man. Det betyr at vi har, og det er derfor jeg la vekt på det i min innledning i dag, greid det tidligere under den kalde krigen – da greide vi å opprettholde dialog. Det var i alles interesse, og det tror jeg man føler også når man ser tilbake på det i etterpåklokskapens lys. Det var fordi hvert enkelt nordisk land hadde en utenrikspolitikk som var mer omfattende, ikke geografisk, men når det gjaldt tenkning og vurdering og hva man sa og gjorde, enn en stormakt har behov for. Det er lettere for en stormakt å ta en avgjørelse, og så skjer det noe. Det er ikke det samme når det tas en avgjørelse i Oslo, da skjer det ikke nødvendigvis noe, tvert imot. Det er folk i Norge – nå skal jeg ikke fornærme noen andre enn nordmenn – som sier at det faktisk at 0,8 promille av jordas befolkning er nordmenn, er den beste innsatsen vi gjør for freden. Det er ikke å utelukke at det er sant. La oss si at 10 prosent av jordas befolkning var nordmenn, da ville det ikke være lett å være franskmann. Det skal vi også ha i tankene, at jeg tror at det at vi kan operere som små land sammen og gjennom grundige vurderinger i hva vi gjør, er en viktig ting i seg selv, og så kommer kommisjonen inn.

Jeg er som vanlig menneske meget beæret av og glad for at denne rapporten min har fått navnet Stoltenberg-rapporten, at det vises til den stadig vekk, og at mange virker fornøyd. Det er jeg glad for – stolthet gjør at man blir glad for sånt. Bekymringene har vært at av og til har jeg følt at det har vært noen få av oss som har drevet med dette. Jeg tror ikke det er mange nok som føler eierskap til ideen, og derfor kommisjonen. Kommisjonen vil gi en bredere ansvarsflate, hvis det kommer en kommisjon, og da vil man ha folk på topplanet i hvert enkelt nordisk land som vil føle eierskap for det kommisjonen kommer til.

Alle dere har understreket de alvorlige utfordringer og farer vi står overfor, og det er jeg helt enig i. Men jeg tror at når det gjelder nordisk samarbeid, går ikke utviklingen raskt nok. Det har mange positive sider også. Jeg har vært rundt for å prøve å få til virkeliggjøring av disse 13 punktene, og noe av det har bare vært en fryd. Det er moro å ta bussen i Berlin, og så sier de

Nordische Botschaften – da går jeg av, samme søren, selv om jeg ikke skal av der. Jeg blir så glad når jeg opplever sånt. Det er fantastisk å oppleve at flyvninger over Island har blitt virkelighet. Det er noe Norden burde kunne ta seg av – vårt eget territorium. Jeg er bekymret for at vi får nye kanaler over polen, og der er det nå skipsfart i full gang. Det siste jeg hørte, var at det var snakk om cruisefart, for det er spennende å se så mye is så lenge. Ingen nordiske land alene kan ivareta sikkerheten for dem om bord. Det betyr søk – hvis det skjer en ulykke – etter folk og direkte redning. Da har mine venner i både USA og Russland sagt: Det kan du ta med ro, for det har vi kapasitet til. Men jeg synes ikke det er riktig, at USA eller Russland skal ta søk og redning for Norden. Vi må jo i våre nærområder være i stand til å stille opp iallfall sammen med dem for å være med på redning. Det går litt på verdighet, og det går på markering av hva som er våre nærområder.

Så er det flere som har vært inne på utvidelse av antall samarbeidsområder. Jeg har hatt en del henvendelser fra en del land som gjerne ville være med i nordisk samarbeid om utenriks- og sikkerhetspolitikk. Det har jeg sagt at jeg ikke har noen fullmakt til å ta noen avgjørelse på, men når man først spør meg, vil jeg si at det må dere ikke finne på. Med det mener jeg at vi må først av alt kunne se hverandre i øynene og si at nå er vi i full gang på alle viktige områder i utenriks- og sikkerhetspolitikken med et tett samarbeid. Vi utnytter de mulighetene vi har. Når vi er trygge på det, kan vi begynne å drøfte om det er flere som skal være med, men jeg tror at flere med nå kan bare svekke vår evne. Det blir per definisjon vanskeligere å få til et så tett samarbeid som vi måtte ønske. Så kommer det saksområder. Noen av dere vil vite at man er ganske godt i gang med et begynnende nordisk tett samarbeid på helseområdet. Det synes jeg er helt strålende, og det går mye av seg selv også, tror jeg, for det går direkte på menneskers helse – å kunne samarbeide om å reparere mennesker. Her er jeg optimist. Jeg tror ikke det har annen betydning enn positiv betydning for våre forsøk. Men jeg vil advare mot at vi setter opp en liste, for det er jo ingen ende på hva vi kan samarbeide om eller burde kunne samarbeide om – og hva som er fristende. En amerikansk venn av meg sa: Hvorfor samarbeider dere ikke mer innen økonomien? Nå var han uheldig og tok det opp med meg, for jeg er så gammel at jeg var med på Nordøk-forhandlingene. Og, for å

undergrave min egen avslutning på redegjørelsen i dag, så var jeg full av håp. Jeg kom hjem til stua mi i Oslo og fortalte at dette er fantastisk, nå kommer det til å bli et nordisk samarbeid innen økonomi som vil bety enormt mye for Norden innad, men også utad. Så røyk det. Derfor var det uheldig at han spurte meg. Jeg sa: Nei, det er for vanskelig, vent med det til vi har fått i gang samarbeidet i utenriks- og sikkerhetspolitikken. Men jeg vil nevne at han kunne ikke forstå det, for han sa at beregninger viser at hvis Norden virkelig samarbeidet innen økonomi, har Norden den ellevte sterkeste økonomien i verden. Da ville vi automatisk ha en plass i G20-gruppen, som jeg er redd blir en av de viktigste gruppene i årene fremover. Så lenge FNs sikkerhetsråd er mer eller mindre lammet, tror jeg svært mange avgjørelser, ikke bare i økonomi, men også i politikk, vil bli tatt i G20-gruppen. Dette er ingen invitasjon til å begynne forberedelse om økonomisk samarbeid, men klima ble nevnt her, og det er klart at dette er områder som kan være viktige. Men jeg føler at vi som nå har begynt på utenriks- og forsvarspolitik, må få det i stand før vi raser videre.

Jeg har ikke gått gjennom hvert enkelt innlegg her, men Bertel Haarder mente at faren til denne rapporten måtte komme med ideer og tanker om hvor vi nå går videre. Men da må jeg svare med å si: Jeg tar farskapet fullt ut, men jeg føler at barnet nå snart må være konfirmert og kunne gå videre. Det er en morsom måte å si det på, men det er en dyp sannhet i det, for jeg har ikke noe å si annet enn gjennom denne rapporten, hvor vi diskuterer. Jeg sitter ikke i noen stilling hvor jeg kan ta noen avgjørelser. Så vi må få til noe bredere, derfor har jeg foreslått kommisjonen.

Jeg har nå svart på de spørsmål jeg har fått. Jeg sier som jeg sier i andre forsamlinger, at jeg har det selv ofte slik at når jeg blir bedt om å komme med spørsmål, har jeg ingen spørsmål. Men på vei hjem kommer jeg på spørsmålene som jeg ville stilt. Det er bare å ringe meg. Jeg har to telefoner, og de ringer hele tiden, så det er bare å ringe hvis dere kommer på noe. Jeg skal gjøre mitt beste for å svare.

Nå vil jeg takke for meg. For meg har det vært en opplevelse å sitte og høre på spørsmål og diskusjonsrunden. Takk.

Præsidenten, Marit Nybakk, takkede Thorvald Stoltenberg for godt indlæg og deltagelse i debatten.

Information

Talenummer

306

Type

Indlæg

Ekstern taler

Thorvald Stoltenberg

Dato

30.10.14 12:05

